

Digitális Kartográfia

1. félév, 2020-2021

**Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszék, Kurzus kód, megjelölés
Időpont és hely**

Óratartók neve: Török Zsolt Győző

Szobaszáma:

E-mail: zoltorok@map.elte.hu

Fogadóóra ideje, helye, formája:

Demonstrátorok neve, kontakt infó, fogadóóra: -

Óra kredit értéke: 3 kredit, 2 óra/hét

Előzetes követelmények: nincsenek

Kurzus anyagok:

- Előadások
- Ajánlott irodalom, weblapok, OA szoftver ill. ingyenes webes alkalmazás

A tananyag az ELTE Canvas rendszerben elérhető.

Kurzus leírás:

A félév folyamán a következő témaköröket tárgyaljuk:

2. Térképtörténet és kartográfia-történet: bevezetés a tudománytörténetbe és tudományelméletbe.
3. Pozitivist tudományfelfogás, tudásszociológiai áramlatok. Kuhn tudományfelfogásának alkalmazhatósága a szaktudományokra. A kartográfia multilineáris fázismodellje. Harley és Woodward: a History of Cartography project. A fejlődéstől a kartográfiai folyamatok megértése felé: posztmodern és kritikai kartográfia.
4. A magyarországi térképészet történetének áttekintése a 18-19 században (a felvilágosodástól a kiegyezésig).
5. Magyar térképészet áttekintése az első világháborúig: állami, katonai és kereskedelmi térképészet intézményei, tudományos térképészet a Kárpát medencében, trianoni térképek.
6. A modern kartográfia kialakulásának folyamata (Marsigli – Marinoni - Mikoviny, a honismereti iskola és a Habsburg országfelmérés.
7. A felvilágosodás tudománya és a térkép. A topográfiai és tematikus térképezés eltérő kognitív, módszertani és szociális kontextusai (Wahlenberg, Vörös)

8. A térképészeti ismeretek oktatása és a tudományág intézményesülése. Kartográfiai és kartográfiatörténeti szakirodalom.
9. A digitális átmenet és a paradigmaváltás: kéziratos és nyomtatott térképek a digitális világban.
10. A digitális reprodukció lehetőségei és korlátai. Méret, felbontás, kartobibliográfia adatok.
11. Információtartalom értékelésének lehetőségei. Georeferálás: vizualizációs és értelmezési lehetőségek. Vektorizálási lehetőségek.
12. Digitális térkép- és glóbuszgyűjtemények a weben: adatbázis és keresés, használati lehetőségek. Digitális kartográfiai örökség.

Kimeneti követelmények:

A félév befejeztével a hallgató képes régi térképek és kartográfiai dokumentumok azonosítására, tartalmi és szerkezeti vizsgálatára, ismeri a kartográfiai kulturális örökség megőrzésének és webes publikálásának digitális technológia adta lehetőségeit.

Elvárások a hallgatóval szemben a sikeres elvégzéshez:

- A hallgatók lehetőség szerint részt vesznek az előadásokon.
- A szakirodalmi tételeket egyénileg dolgozzák fel, az órákon beszámolnak.
- Az oktató heti fogadó órát biztosít a hallgatóknak, amelyeken kérdéseikkel felkereshetik.
- Szükség esetén az oktató elérhető e-mailen keresztül, igény szerint csoportos konzultáció is lehetséges Microsoft Teamsen, előzetes egyeztetés után.

Kurzus Management és szabályozás:

A kurzust jelenléti vagy online módban tudja megtartani az oktató. A kurzusra vonatkozóan minden anyag a Canvas felületen keresztül elérhető. A hallgatók beadandó munkáikat egyénileg feltöltik.

Feladatok és értékelési metódus:

Feladat, értékelés vagy tevékenység	A jegy százaléka, illetve pontok	Beadási határidő
1. feladat: Kartográfiatörténeti szempontból releváns anyag, témakör egyéni	10%	később meghatározandó

kiválasztása és témajavaslat készítése		
2. feladat: Szakirodalmi kutatás és előzetes bibliográfia	10%	később meghatározandó
3. feladat (félévi feladat): Digitalizált kartográfia-történeti anyag elkészítése (tárgyleírás, ismertető, digitális reprodukció, georeferálás, magyarázó ábra) webes kiállításhoz	80%	később meghatározandó

Kurzus értékelés

A hallgató három, fentebb felsorolt feladatrészt ad be. A feladatok arányos pontozása után (max. 100 pont) az osztályozás 5 fokozatú skálán történik (5-kiváló, 1-elégtelen)

Kurzus terv

Hét, dátum	Téma	Az óra előkészítése	Beadási határidő
1	Bevezetés: a térképtörténet és a kartográfia-történet viszonya. Szakirodalmi áttekintés.	előadás diák, pdf bibliográfiai anyag	-
2	Tudománytörténet és tudományelmélet. A pozitivisták tudományfelfogása. Kuhn tudományfelfogása, a paradigma és a tudományos forradalom. A kartográfia multilineáris fázismodellje (Pápay).		-

3	Harley és a kartográfia történet fordulata. Ideológia és hatalom a térképen. Posztmodern felfogások, kritikai kartográfia, térképezés mint folyamat, térképezési módok.		-
4	A digitális forradalom és a kartográfia történetének fordulata. A térkép fogalmának változása.		-
5	Térképészet Magyarországon a felvilágosodástól a kiegyezésig		-
6	A Kárpát-medence tematikus térképeken, állami és kiadói kartográfia a 20. században		-
7	Régi térképek formai jellemzők, azonosítók, tartalom értékelése.		-
8	A hagyományos kartográfiai reprodukciós eljárások: anyagok, technikák.		-
9	Térképek és kartográfia történeti anyag kartobibliográfiai leírása, digitális reprodukálás.		-
10	Geometriai szerkezet vizsgálata, georeferálás (MapAnalyst, QGIS, webes alkalmazások).		-
11	Digitális kartográfiai örökség a digitális bölcsészetben.		-

12	Téri bölcsészet, kartográfiai objektumok webes platformon		-
13	Régi térképek és új technológia. Hazai és nemzetközi alkalmazások, jó és rossz példák (válogatott webhelyek).	-	-